

**Ю. Маначинська, В. Євдошак, І. Мустаца (Чернівці, УКРАЇНА),
О. Мошковська (Київ, УКРАЇНА)**

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

*Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, 58000 Чернівці, Центральна площа, 7,
електронна пошта: yu_manachynska@ukr.net
Київський національний торговельно-економічний університет, 02000 Київ, вул. Кіото, 19,
електронна пошта: manachynska05@gmail.com*

Фінансові результати до оподаткування підприємств з тимчасового розміщування та організації харчування України у 2020 р. були негативними, абсолютний розмір збитку склав 4440,9 млн. грн. Частка колективних засобів розміщування (КЗР), які одержали за 2020 р. прибуток склала – 59,1%, що в абсолютній сумі складає 2059,2 млн.грн., а частка КЗР, які одержали збиток склала 40,9% (6500,1 млн.грн.), за офіційними даними Державної служби статистики України [1]. Окрім того, у 2020 р. у зв'язку із пандемією COVID-19 індустрії розміщення довелося повністю переглянути свої прогнози. Пандемія суттєво вплинула на галузь через порушення міжнародних і внутрішніх поїздок, необхідність запровадження низки заходів безпеки. Постраждали всі підприємства галузі, починаючи з готелів, мотелів і курортів, закінчуючи індивідуальним житлом і платформами спільного користування. Сучасні тенденції, що виникають внаслідок пандемії, – це безконтактна технологія, високі гігієнічні стандарти та збільшення внутрішніх поїздок [2, с.19].

Тому, в умовах адаптації до COVID-ної реальності, сталий розвиток готельно-ресторанної справи сьогодні створює можливості для ведення готельного та ресторанного бізнесу України в майбутньому. Останнім часом провідні міжнародні готельні мережі усе більше уваги питанню сталого розвитку, розробляють програми, випускають не фінансові звіти та презентують ESG-стратегії. У 2020 році Всесвітній економічний форум (WEF) запропонував набір універсальних показників ESG, підготовлений спільно з компаніями Великої четвірки, та закликав створити єдиний стандарт звітності ESG [3, с.9].

Екологічне, соціальне і корпоративне управління (англ. *Environmental, Social, and Corporate Governance, ESG*) – це сукупність характеристик управління компанією, при якому досягається залучення даної компанії в рішення екологічних, соціальних та управлінських проблем. ESG – це набір стандартів діяльності компанії, які соціально-відповідальні інвестори використовують для перевірки потенційних інвестицій [2].

Світова криза, спричинена COVID-19, продемонструвала: компанії, які впровадили у власну діяльність принципи екологічної, соціальної та управлінської стійкості, легше адаптуються до змін. ESG – перестали бути винятково модним трендом, набуваючи все більшого значення для оцінювання перспектив і ризиків компанії. Міжнародні експерти прогнозують, що вже найближчим часом компанії з низькими або відсутніми ESG-показниками матимуть труднощі при залученні фінансування, наприклад, з боку міжнародних фінансових інституцій. Цілком природно, що інтерес до ESG зростає і в Україні як з боку держави, так і з боку бізнесу [3].

Глобальні цілі сталого розвитку (ЦСР) до 2030 року включають: 1. Подолання бідності; 2. Подолання голоду; 3. Міцне здоров'я; 4. Якісна освіта; 5. Гендерна рівність; 6. Чиста вода та належні санітарні умови; 7. Відновлювана енергія; 8. Гідна праця та

економічне зростання; 9. Інновації та інфраструктура. 10. Скорочення нерівності; 11. Сталий розвиток міст та спільнот; 12. Відповідальне споживання; 13. Боротьба зі зміною клімату; 14. Збереження морських екосистем; 15. Збереження екосистем суші; 16. Мир та справедливість; 17. Партнерство заради стійкого розвитку [4].

Проблема відновлення та розвитку бізнесу підприємств у сфері туризму та індустрії гостинності в сучасних умовах, ускладнених пандемією COVID-19, потребує тісної взаємодії і консолідованої діяльності між підприємствами галузі, пошуку нових шляхів співробітництва, одним з яких є створення комбо-готелів. Така форма співпраці в індустрії гостинності підвищує конкурентоспроможність підприємств цієї сфери, дає змогу не закритися малим підприємствам та відновитися середнім та великим, забезпечує їх подальший розвиток як на національному рівні [5].

Гібрид-готелі (комбо-готелі) – це новий тип готелів є результатом об'єднання туроператорів і готельних підприємств. Комбо-готелі як туристична підприємницька структура мають в одній будівлі номери різних класів з більш та менш широким спектром послуг для різних категорій туристів, діляться зручностями або елементами готелю, такими як парковка або лобі, приміщення для тренажерних залів або приміщення для зустрічей [3].

В останнє десятиліття на українському ринку готельних послуг переважали два напрямки інвестицій. Перша з них – економічні готелі, що гарантують інвестору високу ефективність та низьку чутливість до факторів навколишнього середовища, особливо зовнішньої чи нестабільної економічної ситуації. Другий – готелі, які обслуговують конкретний продукт, який відповідає вимогам та очікуванням невеликої групи гостей готелю (наприклад, SPA готелі) [6, с.59].

За результатами аналізу стану та сучасних тенденцій розвитку готельної індустрії Китайської народної республіки КНР встановлено, що інтенсивний розвиток послуг розміщення Китаю відбувся на фоні суттєвої інвестиційної підтримки, збільшення попиту на розміщення у готелях, зростання споживання серед населення та зростання турпотоків як в середині країни, так і з-за кордону [2]. Аналогічним чином і ринок вітчизняної індустрії гостинності потребує додаткового залучення інвестиційних ресурсів.

За офіційними даними Державної служби статистики України [41], за 2020 рік загальна кількість суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва з тимчасового розміщування й організації харчування в Україні склала 7697 од. (кількість КЗР за 2020 р. склала 4523 од, з них готелі та аналогічні засоби розміщування – 2902 од, інші засоби розміщування – 1621 од.), з них частка суб'єктів великого підприємництва складає лише 0,01%, які складають звітність за МСФЗ, суб'єкти середнього підприємництва займають лише 3,2%, суб'єкти малого підприємництва (СМП) займають 96,8%, з них мікропідприємства складають 82,2% (6327 од.) [1], відповідно останні складають фінансову звітність мікропідприємства (1-мс та 2-мс), а СМП складають фінансову звітність малого підприємства (1-м та 2-м), згідно ч.1 та ч.2 п. 2 розд. І НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Тобто 99,0% підприємств готельного господарства в Україні складають звітність за НП(С)БО яка зовсім не орієнтована на реального чи потенційного зарубіжного інвестора. І, лише 0,01% вітчизняних колективних засобів розміщення (КЗР) складають фінансову звітність за МСФЗ.

Для подолання вказаної проблеми та з метою залучення необхідного обсягу іноземних інвестицій у розвиток суб'єктам готельного та ресторанного бізнесу України середнього, малого та мікропідприємництва варто скласти фінансову звітність яка є

зорієнтована на зарубіжного інвестора, тобто є доступною та зрозумілою зарубіжним постачальникам капіталу оскільки відповідає вимогам Концептуальної основи фінансової звітності. Одним із шляхів вирішення ситуації, що склалася, на нашу думку, може стати запровадження складання, вищезгаданими суб'єктами, актуарної звітності на базі публічної (традиційної) фінансової звітності за НП(С)БО.

Акутарна фінансова звітність здатна підвищити імідж інвестиційної привабливості готельного та ресторанного бізнесу України, оскільки крізь її призму інвестор одразу бачить зміну його економічної вартості. Також реальний іноземний постачальник капіталу бачить потенційні вигоди од вкладення фінансових ресурсів, та перспективи віддачі на вкладений капітал у довгостроковому періоді.

До складу актуарної звітності належать наступні звітні форми: Актуарний звіт про фінансовий стан (Баланс), типова форма №1-а; Актуарний звіт про фінансові результати (сукупний дохід), типова форма №2-а; Актуарний звіт про рух грошових коштів (Актуарний баланс руху грошових коштів), типова форма №3-а; Актуарний звіт про зміни у власному капіталі, типова форма №4-а; Актуарний звіт про силовий імпульс капіталу (3D-ARCIR), типова форма №5-а.

Отже, на сучасному етапі, основними тенденціями розвитку готельного та ресторанного бізнесу України є: масове поширення інтернет-бронювання, впровадження безконтактних технологій, високі гігієнічні стандарти та значний внутрішній попит [2]. Серед перспектив розвитку досліджуваного сектору економіки варто виокремити: підвищення інвестиційних пропозицій для міжнародних постачальників капіталу крізь призму актуарної звітності.

Список використаних джерел:

[1]. Колективні засоби розміщування в Україні (юридичні особи, відокремлені підрозділи юридичних осіб у 2020 році) : Державна служба статистики України : офіційний web-сайт. URL. <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.01.2022).

[2]. Басюк Д. І., Мостенська Т. Л., Руднева М. Г., Арабаджийський О. І. Стан і перспективи розвитку готельної індустрії Китайської народної республіки // Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. No 2, 2021. С.15 – 20. URL. <http://journals-lvive.lviv.ua/index.php/tourism/article/view/897/850> (дата звернення: 05.01.2022).

[3]. Чернявський Н., Ніколайчук О. Ставка на сталий розвиток // Юридична практика. 8 грудня 2021р. URL.<https://sk.ua/uk/publications-uk/stavka-na-stalii-rozvitok/> (дата звернення: 04.01.2022).

[4]. Глобальні цілі сталого розвитку ООН 2030. URL. <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/sustainable-development-goals.html> (дата звернення: 04.01.2022).

[5]. Шацька З.Я., Шевель А.А. Організація роботи підприємств готельної сфери в умовах пандемії COVID-19 // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», №10. 2020. URL. http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2020/53.pdf (дата звернення: 08.01.2021). DOI: <http://dx.doi.org/10.32702/2307-2105-2020.10.51>

[6]. Скриньковський Р.М., Семчук Ж.В. Петрик І.В. Перспективи розвитку готельно-ресторанної справи в Україні // Scientific Notes of Lviv University of Business and Law, Vol. 22, 2019. С. 58-61. URL. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/170> (дата звернення: 05.01.2022). DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3551242>